

DIAPORTHE VACCINI SHEAR

ZAGROŻENIE DLA UPRAW BORÓWEK I ŻURAWINY W POLSCE

Zamieranie pędów borówki (*Vaccinium* sp.) spowodowane przez grzyb *Diaporthe vaccinii* (po lewej) oraz zbrązowiałe wiązki przewodzące widoczne na przekroju poprzecznym pędu borówki porażonego przez tego grzyba (po prawej) (fot. Oregon State University, Plant Clinic, <https://pnwhandbooks.org/plantdisease/host-disease/blueberry-vacciniumcorymbosum-twig-blight>).

Objawy porażenia przez grzyb *Diaporthe vaccini* na owocach żurawiny wielkoowocowej (*Vaccinium macrocarpon*) po lewej na roślinie rosnącej w stanie naturalnym, po prawej na owocu sztucznie inokulowanym zarodnikami grzyba (dzięki uprzejmości mgr Moniki Michałek, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Diaporthe vaccini stwierdzono w Azji (Chiny) Ameryce (Chile, Kanada, USA). Spośród krajów europejskich występuje on na Łotwie, a w kilku krajach (Holandia, Litwa, Niemcy, Polska, Rumunia) był obecny w przeszłości, lecz został wyniszczony. W Polsce obecność grzyba wykryto w 2013 r. na doświadczalnej plantacji żurawiny wielkoowocowej. Brak dalszych wykryć.

Rośliny żywicielskie

Uprawne odmiany roślin z rodzaju *Vaccinium* obejmujące zarówno amerykańskie, jak i europejskie odmiany żurawiny wielkoowocowej (*Vaccinium macrocarpon*) oraz borówki wysokiej (*V. corymbosum*) a ponadto gatunek *Vaccinium ashei*. Potencjalnym rezerwuarem populacji grzyba w Europie może być żurawina błotna (*V. oxycoccus*).

Objawy występowania i szkodliwość

Na borówce wysokiej występują nekrozy na zdrewniałych pędach z pąkami kwiatowymi, zielone porażone pędy są haczykowato zagięte, ich rdzeń przebarwiony, a na liściach obserwuje się czerwone plamy przypominające uszkodzenia mrozowe. Na jedno-, dwu- lub trzyletnich pędach mogą tworzyć się raki od poziomu gleby do 1-1,5 m powyżej gruntu. Mogą się one powiększać i obejmować cały pęd. Natomiast starsze raki na pędach dwu- i trzyletnich mają szarawe zabarwienie i są zwykle lekko spłaszczone, a ich powierzchnia zwykle jest pokryta piknidiami. Latem, kiedy temperatura mieści się w zakresie 25-30°C, a na krzakach są już owoce, dwu- i trzyletnie porażone pędy więdną, natomiast liście przybierają kolor czerwony, więdną lecz pozostają na porażonych łodygach. Piknidia tworzą się licznie na starszych rakach, szczególnie na martwym drewnie. Porażone owoce wykazują objawy miękkiej zgnilizny, są czerwono-brązowe, mają konsystencję papkowatą i często rozpadają się w dłoni.

Na żurawinie pierwsze objawy na liściach, to żółte plamistości lub chloroza całej blaszki liściowej,

a następnie liście przebarwiają się na kolor pomarańczowo-brązowy, pędy oraz rozłogi więdną i zamierają. Na kwaterach 1-rocznych do 3-letnich roślin żurawiny, obserwuje się nietypowe, placowe wpadanie roślin, porażone gałązki mogą występować na tym samym rozłogu ze zdrowymi gałązkami, czasami nawet w pewnej odległości od nich, a na niektórych rozłogach, każdy pęd może być porażony. Na niektórych odmianach żurawiny pędy zamierają po zimowo-wiosennych okresach podtopienia pól. W marcu, kiedy pola wysychają, a rośliny wracają do aktywnego wzrostu, notuje się wypadanie roślin, korzenie chorych roślin pozostają zdrowe, bowiem nie ulegają infekcji. Na porażonych owocach można czasami obserwować zarodnikowanie patogena.

W USA *D. vaccini* wywołuje straty w produkcji borówki i żurawiny wpływając na plon oraz jakość owoców, które tracą wartość handlową.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Rozprzestrzenianie się w sposób naturalny ma miejsce tylko na niewielki dystans. Na większą odległość patogen rozprzestrzenia się wraz z materiałem szkółkarskim, gałęziami i owocami roślin żywicielskich.

Zwalczanie

W trakcie badań stwierdzono, że zabiegi chemiczne, gdy opryskuje się pąki kwiatowe w ostatnim stadium rozwoju, oraz tuż przed otwarciem pąków kwiatowych, wykazują się stosunkowo dużą skutecznością.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce *Diaporthe vaccini* ma status regulowanego agrofaga niekwaratannowego (RAN) w odniesieniu roślin przeznaczonych do sadzenia rodzaju *Vaccinium* L.